

015/9 DAGALI (GODFARFOSS) (Vassdragsnr. 015.N11)

<u>Fylke(r):</u>	Buskerud
<u>Kommune(r):</u>	Hol, Nore og Uvdal
<u>Kartblad N50:</u>	1515 I
<u>Nedbørfelt:</u>	
<u>Toppunkt-utløpspunkt:</u>	782 - 749 moh.
<u>Skoggrense:</u>	Fossen ligger under
<u>Marin grense:</u>	Fossen ligger over
<u>Naturgeografisk region:</u>	35c: Fjellregionen i søndre del av fjellkjeden, underregion; Hardangervidda
<u>Landskapsregion:</u>	14: Fjellskogen i Sør-Norge
<u>Urørt natur:</u>	
<u>SP-kategori/-gruppe:</u>	I/5
<u>Verneplanstatus:</u>	Vedtatt i VP IV. Justering aktuell
<u>Nasjonale laksevassdrag:</u>	Numedalslågen er foreslått. Dagali er ikke lakseførende

Generell beskrivelse

Godfarfossen ligger i Numedalslågen, oppstrøms Pålbufjorden. Årsnedbøren er 550 - 600 mm. Spesifikt avløp er beregnet til 23 l/sek km². Vannføringen kan øke til 200 -300 m³/sek under snøsmeltingen.

Det aktuelle området, som omfatter en strykstrekning på rundt 1000 meter, strekker seg fra Nedre Svangtjørn på 782 moh. til utløpet midt på sørsiden av Pålbufjorden (749 moh. regulert). Elva gjør en svak sving fra øst mot nordøst på denne strekningen. Elva er vannrik, rundt 100 m bred og har mange øyer, både skogkledte og nakne. Det er bare skog og naturlandskap rundt Godfarfossen som utgjør nedre del av det som har vært omtalt som Dagalifallene. "Fossen" utgjør de 33 m høye strykene som løper ut i Pålbufjorden. Sett nedenfra er det to markerte fossepartier med skrått fall, ovenfor disse et lengre kraftig strykparti som går over i et roligere strykparti opp mot Nedre Svangtjørn.

Det er ikke observert noen direkte moderne inngrep i Godfarfossen. Veien til Viken går svært nær på nordsiden av vassdraget nedenfor Nedre Svangtjørn. En kraftledning krysser vassdraget ved utløpet i Pålbufjorden. Det kan influere noe på innløpet at Pålbufjorden er regulert slik at vannstanden varierer. Hele det aktuelle området må betraktes som inngrepsnært. Det er imidlertid spesielt at utløpet av et såpass stort vassdrag ikke er mer utbygd med f.eks. en bro.

Området er ikke spesielt avmerket i gjeldende kommuneplaner.

Geologisk mangfold

Berggrunnen består av prekambriske grunnfjellsbergarter, hovedsakelig gneis med enkelte bånd av amfibolitt. Bergartene er rikelig blottet langs elveløpet som totalt sett må regnes som et gjennombrudd i fast fjell. Området har en del løsmasser som hovedsakelig er tykk bunnmorene. Det er et karakteristisk landskap av hauger og morenerygger på nordsiden. På sørsiden ligger rogenmorener.

Elva gir inntrykk av ganske kraftige prosesser på grunn av de store vannmassene. Selve elveløpet har flere skrå fossefall og noe roligere strykpartier. Det er en god del godt rundet blokk/kampestein i elva. Det er minst 9 øyer ute i elveløpet. Disse blir delvis oversvømt ved svært høy vannstand. De minste øyene har et klippereg, mens de større er skogkledte. Særlig på sørsiden av elva er det sammenhengende klipper langs bredden.

Middels verneverdi **

Biologisk mangfold

Kraftig strøm og stor vannføring gjør at det antagelig ikke er noen særlig rik biologi i selve Godfarfossen. Vann- og sumpvegetasjon er svært dårlig utviklet. Sannsynligvis er det sparsomt med insektliv knyttet til rennende vann. Det er ørret i elva.

Vegetasjonen rundt Godfarfossen er visuelt dominert av magre furuskoger av lavfuruskogstype. Bunnvegetasjonen er dominert av ulike lyse lavararter. På nordsiden er det en god del brannspor i denne furuskogen. Nær elva er det flere partier med langt rikere vegetasjon enn det dominerende bildet skulle tilsa. Dette skyldes frisk fuktighet langs elva og næringsrike sprekker i bergarten. Kultebekken som løper ut fra nord Pålsbufjorden omtrent sammen med Godfarfossen, har ganske rik vegetasjon med en god del gråor. Her er det krevende høgstauder som mjødukt, vendelrot, sløke, skogstorkenebb og fjelltistel, samt basekrevende fjellplanter som fjellfrøstjerne, gulsildre og tranestarr. I sprekkepartier og på hyller nær elva finnes en rekke krevende planter og fjellplanter. Noen av disse er svarttopp, rosenrot, skogfiol, harerug, kattedot (mye), blålyng og setermjelt. Interessante lavararter som randkvistlav og kort trollskjegg ble funnet på berg langs fossen. Disse indikerer høy luftfuktighet. Høyere opp langs fossen finnes enkelte myr-sumppartier, med krevende arter som skavgras, dvergjamne, blankstarr, tvebustarr og kornstarr. Opp mot Nedre Svangtjørn er det litt rikere skog langs breddene med mye bjørk. Det er et interessant feltsjikt med mye bleikmyrklegg, skogfiol og olavsstake. Totalt ble det registrert 86 arter høyere planter i umiddelbar nærhet av Godfarfossen og det ble registrert 34 arter makrolav. 8 arter storsopp er registrert, bl.a. hyllekjuka.

Fossefall finnes i Godfarfossen. To reirplasser ligger på sørsiden av vassdraget nedenfor Nedre Svangtjørn. Trane observeres jevnlig langs vassdraget fra Nedre Svangtjørn og opp til Dagali Flyplass. Fortrinnsvis på sørsiden. Særlig er myrområdene på sørsiden av vassdraget mellom Øvre Svangtjørn og Godfarfossen aktuelle som hekkeplass. Laksand og kvinand hekker jevnlig i oppsatte holker langs vassdraget. Typiske "fjellarer" som: sjøorre, svartand, bergand, toppand, storlom, gluttsnipe og trane raster langs vassdraget ned til Nedre Svangtjørn, spesielt under vårtrekket i påvente av isløsningen lenger innpå fjellet. Mer sjeldne vanntilknyttede arter som fiskeørn og hornedykker er observert under vårtrekket. Elgen i Dagali trekker østover mot Pålsbufjorden vinterstid. Mink er kjent fra Dagali.

Det er ikke registrert rødlistearter i selve Godfarfossen. Ovenfor er registrert trane, sjøorre, svartand og storlom.

Stor verneverdi ***

Landskapsbilde

Godfarfossen ligger i Seterdalen/Dagali som er et dalføre med relativt slake dalsider, og åpne skoger med vidt utsyn og til dels mye hyttebygging. I Dagali er det en god del fast bosetning og jordbruk, men ikke i nærheten av Godfarfossen hvor det er mager furuskog som dominerer.

Landskapet rundt Godfarfossen er som helhet temmelig rolig. Det heller slakt nedover mot Pålsbufjorden, og sidene heller slakt mot elva. Haugene på nordsiden gir kontraster mot et roligere parti lenger vest. Det er heller ikke berørt av hyttebygging slik som er vanlig i regionen. Hovedinntrykket blir en ganske mektig elv i en rolig fjellskogdal.

Selve Godfarfossen er det framtrepende landskapselement i området. Det er vanskelig å få oversikt over hele strykpartiet fordi elva gjør en sving. Det er derfor umulig å se hele elvepartiet fra Nedre Svangtjørn til Pålsbufjorden. Nær innpå elva fortøner Godfarfossen seg som en rekke ulike avsatser med mindre avsnitt av fosser og stryk. Elveavsnittet glir godt inn i helheten i landskapet, samtidig som det gir et kraftfullt inntrykk. Inntrykkstyrken er stor både på nært og fjernt hold.

Meget stor verneverdi ****

Friluftsliv

Det er lett adkomst til Godfarfossen, særlig via bomvei fra Dagali til Viken. Adkomst sjøveien over Pålsbufjorden er også mulig.

Det er et lett og åpent terreng rundt Godfarfossen. Det går sti/tråkk på nordsiden langs elva. Det er fint å oppleve Lågen i dette området. Området har ingen hytter. En anbefalt sykkelrundtur Skurdalen – Viken – Dagali – Skurdalen, følger veien inntil Godfarfossen. Elva og fossen er et viktig opplevelseselement på turen.

Fiskekort selges for strekningen fra Ossjøen til Pålsbufjorden, og innbefatter Godfarfossen. Det er flere attraktive fiske- og bålplasser ved bredden.

Kulturmiljø

Ved Godfarfoss er det rester etter et kvernhus.

Det er svært store kulturminneinteresser langs Dagali vassdraget, fra et langt tidsrom. Kulturminnene ved Godfarfoss må ses i sammenheng med kulturminnene i nedbørfeltet til Dagali.

Meget stor verneverdi ****

Samiske interesser

Det er ikke registrert samiske interesser i området.

Landbruk

Informasjon om jord- og skogbruk foreligger ikke.